

شورای راهبردی تئاتر

صورت جلسه (سه شنبه ۱۴ اسفند ۱۳۹۷)

سومین جلسه‌ی شورای راهبردی تئاتر، در ساعت ۱۵:۰۰ روز سه‌شنبه ۱۴ اسفند ۱۳۹۷، با حضور آقایان دکتر محمدرضا خاکی، منصور براهیمی، دکتر مسعود دلخواه، دکتر علی منتظری، مجید گیاه‌چی، دکتر شهرام گیل‌آبادی و شهرام کرمی، در محل دفتر مدیرکل هنرهای نمایشی برگزار شد و در ساعت ۱۷:۳۰ پایان یافت، اهم مصوبات این جلسه به شرح زیر است:

۱. با توجه به اهمیت تهیه، ثبت و در اختیارگذاری اطلاعات کاربردی با موضوع تئاتر، برای انواع کارهای مطالعاتی و پژوهشی و از جمله ایجاد امکان مناسب برای سیاست‌گذاری، هر چند تا کنون گزارش‌های پراکنده‌ی فراوانی در مورد تئاتر وجود دارد که به دلیل عدم تجمیع، تکمیل و لاجرم عدم دسترسی آسان و سریع، قابل بهره‌برداری مناسب نیست، از اداره‌کل هنرهای نمایشی خواسته شد تا پایان فروردین ۱۳۹۸، گزارشی جامع و دقیق از فعالیت‌های این اداره‌کل و تمامی فعالیت‌های مرتبط به تئاتر در سال ۱۳۹۷، تنظیم و ارائه کند و این سال انشالله آغازی برای توجه به ارائه‌ی گزارش‌ها و ثبت اطلاعات تئاتر ایران به عنوان یک رویکرد جدی موردتوجه در اداره‌کل باشد و ضمن استمرار ارائه‌ی گزارش‌های دقیق، تلاش شود تا به‌مرور، اطلاعات گذشته‌ی تئاتر ایران هم گردآوری و ارائه گردد.

در این گزارش از جمله باید بتوان به اطلاعاتی چون: تعداد عناوین اجرای نمایش، تعداد اجراها، تعداد هنرمندان درگیر و تماشاگران و فروش نمایش‌ها (همگی به تفکیک شهر و با هر اطلاعات تکمیلی لازم)؛ تعداد سالن‌های فعال، به تفکیک تک یا چندمنظوره بودن؛ تعداد جشنواره‌های برگزار شده و اطلاعات کامل و دقیق جشنواره‌ها و از جمله جشنواره‌های بین‌المللی تئاتر؛ گزارش دقیق عملکرد مالی اداره‌کل با اشاره به نحوه‌ی حمایت‌ها؛ گزارش بخش‌ها و مراکز وابسته به اداره‌کل، از سالن‌ها گرفته تا شورای ارزشیابی و نظارت، امور بین‌الملل، مدیریت‌ها، بخش‌ها و کانون‌های مختلف و ... دست یافت.

۲. برای بالا بردن دقت اطلاعات، پیشنهاد می‌شود از آغاز سال ۱۳۹۸، شورای ارزشیابی و نظارت، تنها در ازای دریافت و ارائه‌ی اطلاعات دقیق سالن و اطلاعات کامل آخرین اجرای انجام‌شده در هر سالن، نسبت به صدور مجوز اجرای نمایش‌های تازه، اقدام نماید.

۳. مقرر شد که اداره‌کل هنرهای نمایشی با همکاری متخصصان IT، زیرساخت‌های لازم برای ایجاد "بانک اطلاعات تئاتر کشور" با امکان دسترسی آسان و سریع به اطلاعات و امکان ثبت یا تکمیل اطلاعات، توسط خود هنرمندان و علاقمندان به تئاتر را فراهم آورد.

- هم‌چنین مقرر شد با هماهنگی مدیرعامل خانه‌ی تئاتر، از اپلیکیشن طراحی‌شده در جهاد دانشگاهی برای بهره‌برداری احتمالی، بازدید به‌عمل آید.
۴. با توجه به اقدامات در حال اجرا در خانه‌ی تئاتر، به‌منظور ایجاد آرشیو اطلاعات دیجیتال و موزه‌ی تئاتر در تئاتر نصر، مقرر شد که اداره‌کل هنرهای نمایشی، همکاری همه‌جانبه‌ای برای به نتیجه رساندن این تلاش‌ها انجام دهد.
۵. با توجه به ماده واحده‌ی تأسیس موزه تئاتر ایران، مصوب پانصد و نود و سومین جلسه‌ی شورای عالی انقلاب فرهنگی (مورخ ۱۳۸۵/۰۸/۲۳)، به‌شرح: «ماده واحده - به‌منظور تحقق اهداف فرهنگی و هنری جمهوری اسلامی ایران و در جهت حفظ و پاسداری از آثار گذشتگان در زمینه‌ی فعالیت‌های هنری و نمایشی و با عنایت به اهمیت اعتلای هنرهای ملی، محلی و بومی و ایجاد فرصت لازم به‌منظور تحقیق و پژوهش برای متخصصان و پژوهشگران عرصه‌ی هنر نمایش، موزه‌ی تئاتر ایران زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأسیس می‌شود. تبصره - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است پس از بررسی‌های لازم، تصویب اساسنامه موزه را حسب صلاحدید به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد نموده و یا به‌موجب اساسنامه مصوب جلسه ۶۴ مورخ ۱۳۸۳/۰۴/۰۲ شورای هنر اقدام نماید.» مقرر شد اداره‌کل هنرهای نمایشی با مکاتبات و پی‌گیری‌های لازم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، موضوع را تا حصول نتیجه‌ی نهایی دنبال کند.
۶. نظر به اهمیت ثبت تاریخ شفاهی تئاتر، با ابراز تأسف از تأخیر در انجام این مهم و از دست رفتن بسیاری از گنجینه‌های اطلاعات و تجارب تئاتری، مقرر شد در اسرع وقت موضوع ثبت کارشناسانه و علمی تاریخ شفاهی، از تمامی طرق ممکن و به‌خصوص همکاری و استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها و اصناف تئاتری، پی‌گیری و دنبال شود.
۷. با توجه به اقدامات مقدماتی انجام‌شده در اداره‌کل هنرهای نمایشی، به‌منظور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی متعدد در جهت ضابطه‌مندی و روشن نمودن ابعاد نامشخص در فعالیت‌های تئاتری، مقرر شد مجموعه‌ای از آیین‌نامه‌های اجرایی در مورد فعالیت تئاتر در یک مجلد تدوین و تمامی اقدامات ناتمام انجام شده به‌مرور تکمیل و اعلام شده و با طراحی ساز و کارهای لازم، نهایتاً تا پایان تابستان ۱۳۹۸، نسبت به نهایی کردن، تصویب و اجرایی کردن آیین‌نامه‌ها اقدام شود. ضابطه‌مندی فعالیت‌های تئاتر از رویکردهای در اولویت اداره‌کل هنرهای نمایشی در سال ۱۳۹۸ خواهد بود (آیین‌نامه‌ی نحوه و چگونگی فعالیت خود "شورای راهبردی تئاتر" نیز از جمله‌ی این آیین‌نامه‌هاست).
۸. توجه به انجام پژوهش‌ها و مطالعات تئاتری و نهایت بهره‌برداری ممکن از ظرفیت‌های موجود و از جمله جلب همکاری و تعامل دانشگاه‌ها و اصناف تئاتری، به‌عنوان یکی از رویکردهای در اولویت سال ۱۳۹۸، مورد تأکید قرار گرفت و مقرر شد اداره‌کل از تأسیس حداقل یک "مرکز پژوهش‌های تئاتری" در سال آینده حمایت کند.
- از جمله وظایف این مرکز علاوه بر انجام پژوهش‌های لازم، انتخاب و ترجمه‌ی متون و مواد موردنیاز برای گسترش و بهبود فعالیت‌ها، ترویج متدولوژی‌های علمی در بین هنرمندان تئاتر و هم‌چنین تمرکز

بر نحوه و چگونگی فعالیت‌های آینده‌ی تئاتر با محور قرار دادن پژوهش‌های کاربردی-تربیتی و تئاترهای جامعه‌بنیان (Community theatre) خواهد بود.

از جمله فعالیت‌های دیگر این مرکز می‌تواند به نتیجه رساندن طرح پیشنهادی برای انتخاب، ترجمه و توزیع وسیع و هدف‌مند فیلم‌های کمک‌آموزشی تئاتر، با موضوعاتی چون شخصیت‌های تئاتری، مکاتب، نظریه‌ها و رویکردها و آثار تئاتری شاخص باشد.

۹. با توجه به بحث پیرامون طرح "پویش تئاتر شهرهای ایران"، مقرر شد این طرح با ارائه‌ی جزئیاتی دقیق‌تر به اجرا در آید، اما توصیه شد تنها در صورت تأثیر بایسته و قابل‌توجه آموزش‌ها و به‌دور از گرایش‌های معمول کمی و آماری، طرح اجرایی شود و به‌جای دیدگاه متمایل به هم‌سان‌سازی و مرکزگرایی و ترویج الگوهای مرکز در شهرها، به فرهنگ بومی و قومی و اقتضانات منطقه‌ای توجه جدی شده و آموزش‌ها متناسب با این رویکرد و در صورت امکان منتج به اجرای یک نمایش، سامان داده شود.

هم‌چنین بر بهره‌گیری از استادان شایسته‌ای که به‌شکل داوطلبانه اعلام آمادگی می‌کنند تأکید شد و مقرر شد علاوه بر انجام نظرسنجی مناسب، پس از تمامی اقدامات اداره‌کل و از جمله برگزاری کارگاه‌ها و آموزش‌ها، هم‌زمان در مورد نحوه و چگونگی ارائه‌ی آموزش در شهرهای ایران کاری مطالعاتی انجام بشود.

۱۰. در خصوص نحوه و چگونگی برگزاری جشنواره‌های بین‌المللی تئاتر فجر بحث شد و ضمن تأکید بر ضرورت بازنگری در برگزاری جشنواره، متناسب با امکانات و نیازهای تئاتر ایران، موضوع ادغام و محدودتر کردن کمیّت و افزایش کیفیت جشنواره‌ها هم مطرح و مقرر شد "سمینار بررسی جشنواره‌ی تئاتر فجر" توسط اداره‌کل هنرهای نمایشی برگزار شود تا با ارائه‌ی نقطه‌نظرات صاحب‌نظران بتوان به مناسب‌ترین تصمیم‌گیری در مورد این جشنواره (و با توجه به الگو بودن آن شاید دیگر جشنواره‌های تئاتر)، دست یافت.

۱۱. نظر به وضعیت به‌شدت نابه‌سامان و در معرض نابودی نمایش‌های سنتی و آیینی ایران و با آگاهی از تمامی کوشش‌های نافرجام گذشته، مقرر شد ضمن تمرکز بر ثبت فوری و دقیق و هنری اطلاعات و نمونه‌های باقی‌مانده یا قابل‌احیا، بر طراحی "طرح ملی حفظ نمایش‌های سنتی و آیینی ایران" تمرکز شده و از جمله از طریق مطالعه در مورد نحوه و چگونگی رفتار دیگر کشورها در جهت حفظ و نگهداری یا معاصر کردن گونه‌های نمایش‌های سنتی و آیینی در هر کشور، ضمن دعوت از صاحب‌نظران برای ارائه‌ی نقطه‌نظرات و راهکارهای عملی، ممکن و متناسب با شرایط، از طرح‌های مطالعاتی و اجرایی در این خصوص حمایت شود.

۱۲. با توجه به مشکلات موجود در خصوص مجوز فعالیت متقاضیان تازه و فاقد تجربیات مرتبط و لازم به‌عنوان کارگردان، مقرر شد تا تکمیل و اعلام آیین‌نامه‌های لازم، اداره‌کل هنرهای نمایشی فعالیت و پذیرش افراد تازه، به‌عنوان کارگردان را از ابتدای سال ۱۳۹۸، تنها با شرط ارائه‌ی تأییدیه‌ی سه کارگردان صاحب‌نام یا پیش‌کسوت تئاتر و یا تأیید اصناف رسمی، چون خانه‌ی تئاتر، انجمن‌های هنرهای نمایشی و ... محدود کرده، نسبت به صدور مجوز اقدام نماید و هم‌چنین به ارزشیابی و

به‌خصوص پیش‌بینی محدودیت برای متخلفان (که درصد بسیار ناچیزی از دست‌اندرکاران تولید تئاتر را شامل می‌شود) توجه بیشتری را مبذول نموده و به تمامی تنبیهات و محدودیت‌های نهایی شده، متعهد بماند.

۱۳. برخی از اولویت‌های اداره کل هنرهای نمایشی در سال ۱۳۹۸:

۱. نظر به این‌که نقش‌های تکلیف‌شده‌ی قانونی به اداره کل هنرهای نمایشی، امور سیاست‌گذاری، حمایت و نظارت بر فعالیت‌های تئاتر است و پرداختن به دیگر امور، از جمله امور تصدی‌گری و اجرا، علاوه بر موانع قانونی، در ایفای مناسب نقش‌های تکلیفی، ایجاد اختلال می‌کند، مقرر شد اداره کل حداکثر تلاش خود را به‌منظور تشکل‌بخشی به هنرمندان تئاتر و تقویت تشکل‌های موجود، به‌خصوص خانه‌ی تئاتر و واگذاری حداکثری امور اجرایی و تصدی‌گری به آن‌ها و از جمله مهیا نمودن و برخوردارگی از امکان مطالبه‌گری و پی‌گیری‌های منتج به نتیجه از طریق تشکیلات صنفی، مبذول دارد.

۲. تهیه، ثبت و در اختیارگذاری اطلاعات کاربردی با موضوع تئاتر و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای ایجاد "بانک اطلاعات تئاتر کشور"؛

۳. ضابطه‌مندی تمامی فعالیت‌های مرتبط به تئاتر؛

۴. مطالعه‌ی جدی در مورد نحوه و چگونگی برگزاری جشنواره‌ها و به‌خصوص جشنواره‌های بین‌المللی تئاتر؛

۵. تلاش برای بالفعل کردن امکانات و فرصت‌های بالقوه‌ی موجود برای توسعه و ارتقای تئاتر از جمله فعال کردن سالن‌های موجود در کشور، یا شناسایی و معرفی امکانات و فرصت‌ها و بودجه‌های دولتی، عمومی یا خصوصی با تأکید و در اولویت قرار دادن مضاعف نقش شهرداری‌ها، وزارت آموزش و پرورش و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران؛

۶. حمایت همه‌جانبه و افزایش روش‌ها و فرصت‌های حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی؛

۷. حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری‌های مردمی با جست‌وجوی روش‌های ایجاد امکان برخوردارگی از صرفه‌ی اقتصادی و در اولویت قرار دادن اهداف فرهنگی، به‌عوض اهداف اقتصادی و تجاری، در چهارچوب ایجاد و توسعه‌ی تئاترهای جامعه‌بنیان (Community theatre)؛

۸. حمایت از انجام پژوهش‌ها و مطالعات تئاتری و تأسیس حداقل یک "مرکز پژوهش‌های تئاتر"؛

۹. تمرکز بر طراحی "طرح ملی حفظ نمایش‌های سنتی و آیینی ایران"؛

۱۰. توجه به ثبت تاریخ شفاهی تئاتر؛